

Θέλει ἀρετὴν
καὶ τόλμην
ἢ ἐλευθερίαν

Ἄ. Κάλβος

ΟΙΚΑΡΟΣ

Δὲν ἔχω τίποτε
ἄλλο στὸ νοῦ μου
πάρει ἐλευθερία
καὶ γλώσσα

Δ. Σολωμός

ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ Β' ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ ΖΙΤΣΑΣ ♦ ΑΡ. ΦΥΛ 2 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1976 ♦ ΔΡΧ. 5

«Καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη...»

Τ' ὄνειρο τοῦ παιδιοῦ εἶναι ἡ εἰρήνη
Τ' ὄνειρο τῆς μάνας εἶναι ἡ εἰρήνη
Τὰ λόγια τῆς ἀγάπης κάτω ἀπ' τὰ δέντρα
Εἶναι ἡ εἰρήνη.

Αὐτοὶ οἱ λιτοὶ στίχοι ἔρχονται σὰν μιὰ ἀνοιχτὴ ἐπιστολὴ στὸν κόσμον. Σὰν μιὰ ὑπενθύμιση στὶς συνειδήσεις τῶν μεγάλων.

Σήμερα στεκόμαστε πάνω σὲ μιὰ φλεγόμενη ὑδρόγειο. Ὁ πόλεμος ἔχει στήσει τὸ θέατρό του σὲ πολλές μεριές της. Καὶ σὲ περισσότερες ἐτοιμάζει πιὸ φαντασμαγορικὲς παραστάσεις.

Οἱ «προστάτες τῆς εἰρήνης», τροφοδοτοῦν τίς φλεγόμενες γωνιές τῆς γῆς μὲ ὅπλα καὶ πυρομαχικά.

Τοῦ ΚΩΣΤΑ ΣΙΑΤΡΑ, μαθητ. Β' Λυκείου

Αὐτοὶ οἱ «εἰρηνιστὲς» δίνουν δεξιώσεις σὲ πολυτελεῖς αἰθουσες, ἀφήνοντας τὰ χαρακώματα νὰ γεμίζουν κορμιά πού βρέθηκαν ἐκεῖ μέσα γιατί κάποτε «πίστεψαν» στὰ λόγια τους.

Γεμίζουν τὸν κόσμον μὲ ψεύτικα ἰδανικά. Κιβδηλώνουν τὰ ἅγια ἰδανικά τῆς λευτεριᾶς καὶ τῆς ἰσότητος, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ τὰ καταπατήσουν.

Οἱ προσδεδυμένες χώρες, αὐτὲς πού δὲν ξοδεύουν τὸν μισὸ προϋπολογισμό τους σὲ ἱμπεριαλιστικά σχέδια, αὐτὲς πού ἀποτίναξαν τὴν κοινωνικὴ σκλαβιά, αὐτὲς κατάλαβαν τὸ νόημα τῆς εἰρήνης.

Κατάλαβαν ὅτι:

Ἡ εἰρήνη εἶναι τὰ σφιγμένα χέρια τῶν ἀνθρώπων
εἶναι τὸ ζεστὸ ψωμί στὸ τραπέζι τοῦ κόσμου
εἶναι τὸ χαμόγελο τῆς μάνας.

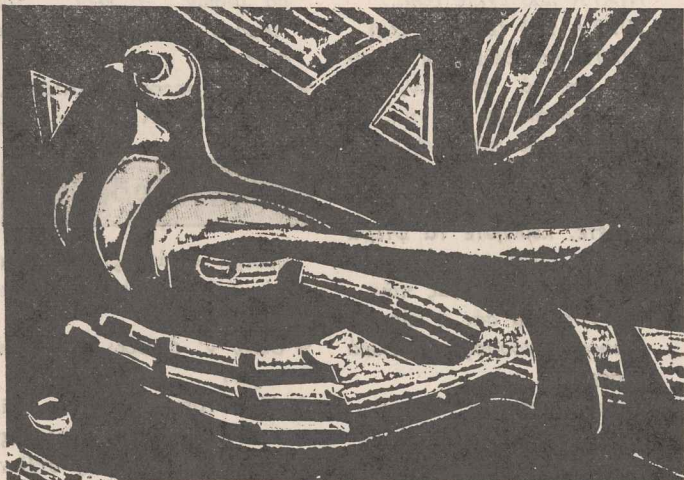
Μονάχα αὐτό.

Τίποτε ἄλλο δὲν εἶναι ἡ εἰρήνη.

Καὶ τ' ἀστέρια πού χαράζουν βαθιὲς αὐλακιές
(σ' ὅλη τὴ γῆς

ἕνα ὄνομα μονάχα γράφουν:

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ 4ῃ ΣΕΛ.

Ατάρρο

Ἡ γέννηση τοῦ Χριστοῦ στὴ σημερινή κοινωνικὴ πραγματικότητα

«Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, εὗρον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς Μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτό».

(Ματ. κεφ. 6')

Τὸ γεγονός αὐτὸ τῆς γέννησης τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἕνας σταθμὸς στὴν παγκόσμια ἱστορία.

Ὁ Ναζωραῖος ὅταν ἦρθε σ' αὐτὸν ἐξ ὅτου τὸν κόσμον διέβριζε καὶ νουήριες ἰδέες πού μπορούσαν ν' ἀλλάξουν μὲ ἐπαναστατικὸ τρόπο τὴ δομὴ τῶν κοινωνιῶν. Ἦταν ἰδέες ἀγάπης, ἰσότητος καὶ ἐλευθερίας.

Ἀντικρούστηκαν ὅμως καὶ γνώρισαν διωγμούς γιατί οἱ ἄνθρωποι ἐκείνοι δὲ γνώριζαν ποὺ ἦταν τὸ καλὸ τους. Περίμεναν τὸ Μεσσία μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσει ἀπὸ τὸ ζυγὸ τους.

Καὶ μεῖς, πού σήμερα δεχόμαστε μὲ περηφάνεια τὸν τίτλο αὐτό, δὲν προσπαθοῦμε νὰ δάσουμε Χριστιανικὰ στηρίγματα στὶς ἰδέες μας καὶ στὸ πιστεῦμά μας. Χωρὶς αὐτὰ ὅμως τίποτε δὲν στέκει.

Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατό ἡμεῖς πού λεγόμαστε «Χριστιανοί», πού προσπαθοῦμε νὰ διαδώσουμε σὲ μισοάγριους λαοὺς τίς ἰδέες τοῦ Χριστοῦ ὅταν ὁ μισὸς κόσμος εἶναι σκλαβωμένος, ὅταν ὑπάρχουν κάθε λογῆς διακρίσεις καὶ ὅταν ὑπάρχει ἐκμετάλλευση μεταξὺ μας; Ὅσο εἶναι δυνατό ἡμεῖς πού ἀποκαλοῦμαστε Χριστιανοί, ἂν εἴμαστε πραγματικοὶ Χριστιανοί, νὰ τὰ ἀνατρέψουμε. Δὲν τὰ ἀνατρέψουμε ὅμως ὥστε γιὰ τί ὑπάρχει κάποιο συμφέρον καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς τὰ δημιουργοῦμε.

Εἴμαστε σὰν καθαριστὲς ἐνδονμάτων πού προσπαθοῦμε νὰ καθάρουμε τὰ ἐνδύματα τῶν ἄλλων ἐνῶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι εἴμαστε ἀκάθαρτοι. Εἴμαστε Χριστιανοὶ πού ἀπορίχνουμε τὴν Χριστιανιστὴν μας ὅταν δοῦμε πῶς κινεῖται τὸ συμφέρον μας.

Σὲ λίγες μέρες θὰ γιορτάσουμε τὰ Χριστούγεννα. Ἀλλὰ πολὺ λίγοι εἶναι ἐκεῖνοι πού θὰ γιορτάσουν τὴ μέρα αὐτὴ πραγματικά, ἐνῶ ἀμέτρητοι εἶναι ἐκεῖνοι, πού θὰ γιορτάσουν ἔτσι γιὰ διασκέδαση, ξεκούραση καὶ τόσες ἄλλες ὀλικές καὶ τυποτέχνες ἀπολαύσεις. Σὰ νὰ μὴ φτάνουν ἐλα αὐτὰ, ρίχνουν καὶ στὴ νεολαία μεγάλου θάρους γιὰ τὴ σημερινή κατάσταση, καὶ πῶς παραστράτησε ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ Χριστοῦ. Πῶς ὅμως νὰ μὴ παραστράτησε ὅταν βλέπει τὰ αἰσθητὰ πού γίνονται πάνω στὴ γῆ καὶ ὅταν τὰ περισσότερα τὰ κάνουν Χριστιανοί; Πῶς νὰ μὴ παραστράτησε ὅταν ἡ μισὴ Κύπρος εἶναι στὰ χέρια τῶν Μωαμεθανῶν; Πῶς νὰ μὴ παραστράτησε ὅταν πολλοὶ δὲν ἔχουν ψωμί ἐνῶ ἄλλοι κολυμποῦν στὰ πλούτη, πού τὰ ἀπόχτησαν σὲ θάρους τῶν ἄλλων; Πῶς νὰ μὴ παραστράτησε ὅταν οἱ μύθοι κάθε λαοῦ χρησιμοποιοῦνται γιὰ ἐξοπλισμούς; Πῶς νὰ μὴ παραστράτησε ὅταν πολλοὶ νέοι δὲν ξέρουν τὸ σκοπὸ τῆς ἐνοράκωσης τοῦ Σωτήρα καὶ δὲν ἔχει δοθεῖ σ' αὐτοὺς πνευματικὴ τροφή; Φταῖνε λοιπὸν οἱ νέοι; Νὰ ἕνα ἐρώτημα πού ἀπαιτεῖ ἐπιτακτικὰ μιὰ ἀπάντηση.

ΚΩΣΤΑΣ ΝΙΚΟΛΟΣ

Πρόεδρος τῆς Μ.Κ.

Ἡ ἐπικαιρότητα τῶν Χριστουγέννων

Τὰ Χριστούγεννα πλησιάζουν. Σὲ λίγες μέρες μιὰ παντοκρατορία...

Συνεργασία:

Νικολέττα Λώλη
Γεωργία Μπάρκα

Μαθήτριες Β' Λυκείου

ῥάξηση χαρὰ θὰ μπεῖ στὶς καρδιές ὅλων ὅσων ἀκόμα δὲν ἄρρισαν νὰ πῇν αἰσθάνονται. Εἰ-

ναι μιὰ πρωτόγονη χαρὰ πού κυριεύει τίς ψυχές τῶν μικρῶν καὶ τῶν μεγάλων καὶ δίνει στὶς οἰκογένειες ἕνα αἰσθηματικὸ ἀπείρανης γαλήνης.

Καὶ ὅσον ἀφορὰ τὰ παιδιά τὸ πράγμα εἶναι δικαιολογημένο. Ἡ Χριστουγεννιάτικη ἀτμόσφαιρα εἶναι σκέπη μαγείας μπρὸς στὰ παιδικὰ μάτια. Ὅμως οἱ μεγάλοι; Πῶς ἐξηγεῖται τὸ φαινόμενο αὐτῆς τῆς...

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ 4ῃ ΣΕΛ.

Η Γυμναστική πρωταρχικός παράγοντας σωματοψυχοπνευματικής ανάπτυξης του ατόμου

Η Γυμναστική δεν είναι μόνο πρωταρχικός παράγοντας σωματικής, ψυχικής, πνευματικής ανάπτυξης του ατόμου, αλλά και ουσιαστικός συντελεστής καλής, ευχάριστης, ευτυχισμένης, και άνετης ζωής. Η Γυμναστική είναι μάθημα καλλιέργειας του σώματος και του πνεύματος. Η ωφέλεια της Γυμναστικής είναι μεγάλη. Και πιο μεγάλη είναι αν τη γνωρίζουμε και αν ξέρουμε να την κάνουμε πράξη. Άλλα πάνω σ' αυτό το θέμα θεωρήσαμε σκόπιμο και όρθο για να μάθουμε περισσότερα να ζητήσουμε από τον Γυμναστή του Λυκείου κ. Δημήτριο Τσιαλογιάννη να μας πει λίγα πράγματα. Δέχτηκε την πρότασή μας και μας έδωσε κείμενο που δημοσιεύουμε αυτούσιο παρκατάτω.

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗΣ

Μαθητής Β' τάξης

Έχοντας ύπ' όψιν την επικρατούσαν αντίληψιν πολλών

γονέων και κηδεμόνων (έξαιρώντας με επιφύλαξιν πολλούς καθηγητάς — εκπαιδευτικούς) και γενικά όχι μόνον των σπερουμενών γραμματικών ή εγκυκλοπαιδικών γνώσεων, αλλά και των διανοουμένων σχετικά με το θέμα της γυμναστικής— Φυσικής αγωγής, παίρνοντας αυτήν ως κάτι το περιττόν, το ανώφελον και γενικώς το μέσον το όποιον καταπονεί τα παιδιά των και τα υποβάλλει

εις καταπόνησιν δυνάμεων ασκόπως, θα ήθελα να υψώσω την φωνήν μου διά να μπορέσω να πείσω όλους αυτούς, πώς πλανώνται και πώς η Γυμναστική— Φυσική αγωγή όχι μόνον δεν είναι περιττή, αλλά και απαραίτητη και επιβεβλημένη είναι.

Η προσπάθειά μου αυτή δεν είναι κάτι το προσποιητόν αλλά απαύγασμα του αθανάτου Αρχαίου Έλληνικού πνεύματος, επαληθευμένου δια των νεωτέρων επιστημονικών ευρημάτων της Φυσιολογίας ψυ

χολογίας και Ανατομίας.

Επιδιώκοντας να δώσω ένα όρισμό της Γυμναστικής λέγω ότι: Γυμναστική είναι κάθε κίνησης του σώματος που γίνεται με σκοπό την σωματική, ψυχική και πνευματική θελίωση του ατόμου και άκόμη

που έχει σαν σκοπό την εξισορρόπηση των τριών βασικών στοιχείων, του σωματικού ψυχικού και πνευματικού.

Έκ του όρισμού τούτου του γενικού έμφανές είναι πως η Γυμναστική στην σημερινή της μορφή δεν είναι μόνον κίνησης και μάλιστα τυχαία διότι εν τοιαύτη περιπτώσει δλοι οι άνθρωποι της υπαίθρου θα έθεωρούντο γυμνασμένοι, έφ' όσον αϊ καθημεριναί ασχολία (έλαστικά, οικιακά κ.λ.π.) και ο τρόπος ζωής των τους υποβάλλουν εις ένταπικάς και πολυώρους κινήσεις, αλλά είναι αϊ κινήσεις εκείναι που γίνονται με σκοπό προκαθορισμένον και επιστημονικώς εξακριβωμένον.

Ο κινητικός παράγων παίζει τον πρωταρχικό ρόλον εις την ζωήν του ανθρώπου δι' αὐτό και το παιδί εὐθύς άμέσως έρχόμενον εις τόν κόσμον κινείται ένσπικτωδώς, έκδηλουμένης τής κινήσεως αὐτῆς δια τής άναπνοῆς και τοῦ κλάματος. Η κίνησης είναι εκείνη που προδίδει την έννοιαν τής ζωῆς σπὰ Ζωϊκά όντα, ή δέ άκμησηςά την του θανάτου.

Η κίνησης διευκολύνει τὰ συστήματα του ανθρώπινου όργανισμού εις την επίτελσιν των διαφόρων λειτουργιών και έμφανίζονται τὰ άγαθά άποτελέσματα αὐτῆς ως μίαν κοινήν και φυσιολογηκήν είσπνοήν και έκπνοήν γενομένην διά των προσλήψεων τής άπαρατήτου ποσότητος όξυγόνου (02) και άποβολῆς διοξειδίου του άνθρακος (02), μιάς συνεχούς κυκλοφορίας του αίματος εις όλα τὰ μέρη του σώματος, μιάς άδιακόπου προσλήψεως των άπαρατήτων θρεπτικων ουσιών εις όλους τους μύς του ανθρώπινου όργανισμού, μιάς συνεχούς άποβολῆς των περιττων ουσιών και κατακρατήσεως των χρησίμων ουσιών μιάς γενικής άντιδράσεως του άτόμου εις τὰ έσωτερικά και έξωτερικά έρεθίσματα και τέλος μι-

ας ίκανότητος άναπαραγωγῆς και διαιωνήσεως του άνθρωπίνου γένους.

Καθίσταται λοιπόν έμφανές έκ των άνωτέρω πως ή Γυμναστική δεν επιδιώκει και δεν έξυπηρετεί μόνον έν μέρος των άνθρωπίνων δυνατοτήτων, αλλά τό σύνολον αὐτοῦ, δεν δημιουργεί άτομα μυώδη και νευρόσπαστα, άνθεκτικά και άναίσθητα, όγκώδη και άλύγιστα, αλλά άτομα συναρμοιογημένα και όπλισμένα με υγείαν, θάρρος, άντοχήν, σύνεσιν, εύστροφίαν, δύναμιν και ύπομονήν.

Και δεν μπορεί να γίνη διαφορετικά, διότι όπως οι Άρ-

χαίοι πρόγονοί μας επίστευον ότι μέσα εις ένα καλό και ώραίο σώμα, δεν δύναται, παρὰ μόνον να άποκρύπτεται και μια ώραία ψυχή και ένα ώραίο πνεύμα.

Πέραν τούτων με εις την Γυμναστικήν την Φυσικήν άγω-

γήν και εις τὰ κλασσικά άγωνίσματα. Εύρίσκει τό άτομο την χαράν και την τέρψιν άναπτύσσεται επί πλέον ή εύγενής άμμιλλα, ό συναγωνισμός δια την άπόκτησιν μιάς (ούχι ύλικῆς αλλά) σπεφανίτης νίκης και όχι ύλικῆς.

Σήμερον και γενικώς με τὰ ριζοσπαστικά μέτρα περί Φυσικής αγωγῆς και αύξήσεως των νέων εις τὰ Σχολεία Μέσης Έκπαιδεύσεως οι ίθύνοντες τής Παιδείας άγκάλιασαν τους μαθητάς και κατανόησαν πλήρως πως πρέπει να διοχετεύουν οι νέοι την περίσσειαν ένεργητικότητά τους και πως

κάθε νέος και νέα πρέπει να αντίληφθούν ότι νέος χόμπυ και SPOR συμβαδίζουν.

Δεν άπομένει παρὰ να γίνωμε και οι δέκλοι αὐτῶν.

★ Σπό άλλο τεύχος: Διαπραγμάτευση άλλου θέματος.

γράμματα στη σύνταξη

Λάβαμε και δημοσιεύουμε την παρακάτω έπιστολή με τις θερμές ευχαριστίες μας.

Μ' αυτά τὰ παρακάτω λόγια, χωρίς τὰ τυπικά μας» σάς λέω, παιδιά, αυτά που σάς άξίζουν.

ΝΙΑΤΑ Εύλογημένα...

γράφει...

ΝΙΑΤΑ που έχετε ζωή...

ΝΙΑΤΑ που ζείτε τη ζωή...

ΝΙΑΤΑ που θέλετε οι άλυσίδες σας να απάσουν, που σάς κρατάνε με τη γη...

ΝΙΑΤΑ που πάτε να φτιάξετε ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΖΩΗ...

ΝΙΑΤΑ που θέλετε να πετάξετε, κουνήστε τὰ φτερά σας, να δυναμώσουν κάποτε, στα ούρανια να σάς πάνε.

♦ Να γίνει για σάς ό κόσμος, «όμορφος κόσμος άγγελικά πλασμένος...

♦ Έσείς μόνο, με την άναπνοή σας, μπορείτε να δώσετε ζωή σ' όλη την άνθρωπότητα.

♦ Κι ό Δαίδαλος που μένει πίσω από σάς, τόν Ίκαρο,

ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ «ΙΚΑΡΟΥ»

άξιος δάσκαλός σας (Λ.Π.) ξέρει: Πως ό νέος θέλει μόνο τὰ περιήπια του θεριού να μάθει και μόνος του μπορεί κάτω να τό δάλει.

♦ Συγχωρέστε μου, ΠΑΙΔΙΑ, που θέλω μια συμβουλή να δώσω, γιατί ή μετὰξ μας άπόσταση του τόπου, για τό παράδειγμα, δεν μου επιτρέπει.

♦ Έχετε τὰ μάτια σας τέσσερα μήπως τό κερί... του Ίκαρου, μās τό λιώσουν άλλοι...

♦ Πάντα μπροστά ΠΑΙΔΙΑ...

♦ Πάντα ΨΗΛΑ, και μη σάς

ό Χρ. Καρβούνης

φοβίζει ό άέρας, όταν καλά, γερά, θεμέλια έχετε σπεριώσει.

♦ Θέλω ν' άκούσω πῆ φωνή σας!!!

♦ Δεν ιντρέπομαι που σάς στέλνω μόνο (50) δραχμές.

♦ Χαίρομαι που σάς στέλνω ΑΓΑΠΗ.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ
Διδάσκαλος

Η ελληνική λαϊκή τέχνη

Ελληνική λαϊκή τέχνη, είναι ή παραδοσιακή τέχνη που κληρονομήσαμε από τους προγόνους μας.

Κάθε λαός και γενικά κάθε έθνος έχει μια δική του λαϊκή τέχνη. Από τον ένα λαό στον άλλο ή τεχνοτροπία και τὰ ειδικά χαρακτηριστικά αλλάζουν, αλλά ή ούσία μένει πάντα ή ίδια.

Τήν λαϊκή τέχνη χαρακτη-

ριάζει ή παραδοσιακή ποικιλία των μορφών, που παραμένει αναλλοίωτη στις διάφορες της, προσαρμόστηκε όμως ανάλογα μες τις εποχές και της συνθήκες που κατά καιρούς συνάντησε.

Χαρακτηριστικά της τέχνης αυτής είναι ή δημιουργικότητα, ή εργατικότητα, ή φαντασία και ή αγάπη του Έλληνα για κάθε τι τὸ ωραίο. Τὸ κάλλος της ελληνικής ψυχής και οί α-

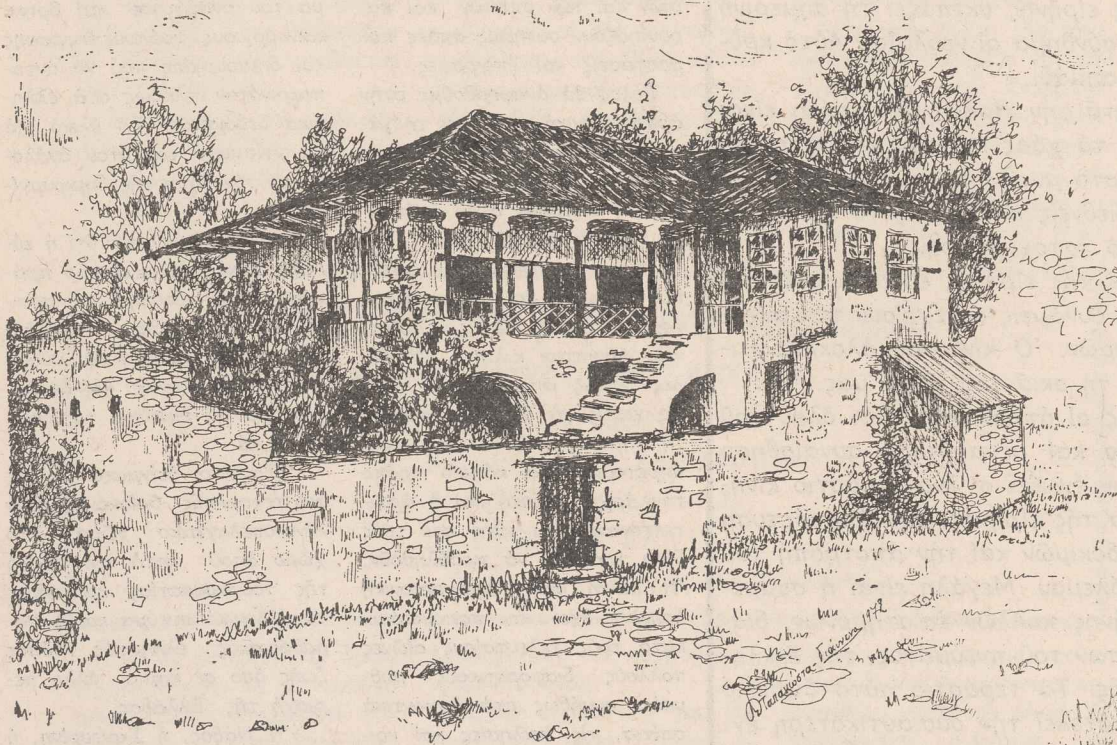
κὴς τυραννίας.

Αντικειμενικός σκοπὸς της ανάπτυξης αυτής που σημειώθηκε σ' αυτά τὰ χρόνια ήταν ή διάσωση μέσα από τὴν τέχνη της θρησκευτικής και εθνικής μας παράδοσης και καταγωγής.

Οί τέχνες αυτής της εποχής από τὴν λαϊκή μεριά ήταν, ή ζωγραφική που ἐμφανίστηκε στήν ἀγιογραφία ὡς ἐπὶ τὸ

με λίγα λόγια τὴν πὸς χαρακτηριστικά στοιχεία ἐπικρατοῦν σὲ κάθε τέχνη τὴν ἐποχή αυτή.

Καὶ πρώτα στή ζωγραφική. Η ζωγραφική σάν ἀγιογραφία ἀπεικονίζεται σὲ τοιχογραφίες και σὲ ξύλινες ἐλαιογραφίες. Δὲν δίνεται μεγάλη προσοχή στή λεπτομέρεια, δὲν δίνεται στήν ούσία και τὸ νόημα της εἰκόνας. Δίνοντας προ-

Χαρακτηριστικό σπίτι λαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς

ρίξει— σὲ κάθε μορφή της (εἴτε ζωγραφική εἶναι, εἴτε γλυπτική εἴτε ἀρχιτεκτονική, εἴτε ὅτι ἄλλη μορφή μπορεί νὰ πάρει)— μιὰ ἀχαλίνωτη φαντασία μιὰ καταπληκτική ἀρμονία και μιὰ χαρακτηριστική παραδοσιακότητα.

Πάνω σὸ λαϊκό ἔργο φαίνεται ὅτι ἡ ζωγραφική, τὰ ἔθιμα, ἀκόμη και αὐτή ή γεωγραφία και ἰστορία τοῦ δημιουργοῦ λαοῦ του.

Γι' αὐτὸ πάνω σὲ κάθε λαϊκό ἔργο μπορείς νὰ δεις ἄμεσα και νὰ ἀξιολογήσεις τὴν πνευματική καλλιέργεια και δυνατότητα ἑνὸς λαοῦ, μιᾶς ἐποχῆς.

Κοντὰ σὲ αὐτὸ μπορείς νὰ δεις ἀμέσως τί παρουσιάζει σὲ τί ἀποβλέπει και γιατί ἀποβλέπει σὲ κάτι ἕνα λαϊκό ἔργο. Γιατί πάνω του ὑπάρχει μιὰ εὐκρίνεια και μιὰ ἀγνότητα ἀναγκαῖα. Καὶ αὐτὸ γιατί ή λαϊκή τέχνη προέρχεται ἀπὸ τὸ λαὸ γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσει τὸ λαό.

Τὸ ἐλληνικὸ ἔθνος ἀνέπτυξε τὸν δικὸ του πολιτισμὸ ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων. Κοντὰ σὸν πολιτισμὸ αὐτὸ ἀναπτύχθηκε και μιὰ λαϊκή τέχνη δι-

ρεπὲς της ἀπεικονισμένης πάντοτε πάνω στήν λαϊκή τέχνη διατηρήθηκαν με τὸ πέρασμα τῶν αἰώνων γιὰ νὰ φθάσουν σήμερα στὰ χέρια και τὰ μάτια μας σάν μιὰ ζωντανή μαρτυρία τοῦ μεγαλείου και τῆς δόξας ἑνὸς κόσμου ποὺ ἔτυχε νὰ εἰμαστε συνεχιστὲς του.

Τὸ ὄνομα ΚΩΣΤΑ ΣΙΑΤΡΑ

Μαθητὴς Β' Λυκείου

Γιὰ τὴν ἀρχαία λαϊκή τέχνη μας δὲν γνωρίζουμε πολλὰ πράγματα. Ἀπὸ τὰ λίγα ἀπομεινάρια της και πὸς πολὺ ἀπὸ τὰ λαογραφικὰ σποχεῖα μέσα ἀπὸ τὴν ἐγγραφὴ ἱστορία της φαίνεται ὁ χαρακτηρισμός της.

Αὐτὴ ποὺ βασικά μᾶς ἐνδιαφέρει εἶναι ή σύγχρονη λαϊκή τέχνη, ποὺ εἶναι αὐτὴ ποὺ δόθηκε ἀπ' τὰ χρόνια αὐτὰ ποὺ τὸ ἔθνος μας στέναζε κάτω ἀπὸ ἕνα δάρδαρο και σκοταδιστικὸ ζυγὸ. Στὰ χρόνια τῆς Τουρκι-

πλείστον, ή γλυπτική ποὺ εἶχε κυρίως σάν ὕλικο τὸ ξύλο και σπάνια τὴν πέτρα, και ή ἀρχιτεκτονική ποὺ ἀναπτύχθηκε περισσότερο ἀπ' τὴν ἄλλες τέχνες και δημιούργησε πολλοὺς ρυθμούς χαρακτηριστικὸς γιὰ κάθε μεριά τοῦ ἐλλαδικοῦ χώρου.

Βέβαια δὲν μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι ή λαϊκή μας τέχνη δὲν δέχτηκε στοιχεῖα ξένα— ἀπὸ τὸν κατακτητὴ και τὴν εὐρωπαϊκή ἀναγεννησιακή τέχνη— και στοιχεῖα παλιά.

Και βέβαια δέχτηκε, ἀλλὰ δὲν τὰ χρησιμοποίησε πλατιά οὔτε τὰ ἔβαλε αὐτούσια. Στὴν πρώτη περίπτωση τὰ ξένα δηλ. στοιχεῖα τὰ συγχώνευσε και τὰ παρουσίασε ξανά με τὸν ἐλληνικὸ χαρακτήρα σάν νέα στοιχεῖα. Γιὰ τὰ δεύτερα—τὰ παλαιὰ δηλ. στοιχεῖα— ἔκανε τὸ ἴδιο σὲ μικρότερο δὲν μὴς δαθμὸ ἔτσι ὥστε βασικά νὰ μείνουν τὰ ἴδια. Τὸς ἔδω-σε διαφορετικὴ χρῆσι ἀφήνοντας τὸ χαρακτήρα ἴδιο. Καὶ αὐτὸ γιατί ή λαϊκή τέχνη δὲν μπορεί και πὸς πολὺ δὲν πρέπει νὰ ξεφύγει ἀπὸ τὴν παράδοση.

Ἄς δοῦμε ὅμως γενικά και

σωπογραφίες ἀγίων καθὼς και κομμάτια ἀπὸ τὴν ζωὴ και τὸ ἔργο τους.

Ἐξαιρετὰ δείγματα βρίσκουμε σὲ τέμπλα ἐκκλησιῶν τοῦ παλιοῦ βυζαντινοῦ ρυθμοῦ. Χαρακτηριστικὴ τοιχογραφία εἶναι ὁ τροῦλος με ὅλη γενικά τὴν διακόσμησή του.

Ἀργότερα— λίγα χρόνια προτοῦ τὴν ἀπελευθέρωση και λίγα μετὰ— ἔχουμε δείγματα και λαϊκῆς κοσμικῆς ζωγραφικῆς. Ἀλλὰ και αὐτὲς πάλι ἔχουν θρησκευτικὸ χαρακτήρα ὅπως και εἰκόνες ἀπὸ τὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ κατακτητῆ.

Στὴ γλυπτική τὴν πρῶτη θέση ἔχει ή κατεργασία τοῦ ξύλου. Σὲ πολλὲς ἐκκλησίες τοῦ καιροῦ βρίσκουμε θαυμάσια ξυλόγλυπτα τέμπλα, πραγματικῆς ἀριστοτεχνικῆς, λεπτομερικῆς τέχνης εἰκονοποιίας και ἀμδωνες.

Ἐπίσης διατηροῦνται και ξυλόγλυπτες εἰκόνες θαυμάσι-ας πιστότητας και ἀρμονίας.

Στὴ λαϊκή και ποιμενική ξυλόγλυπτική ἔχουμε, ξυλόγλυπτα με φανταστικὲς παραστάσεις (μυθιμπελῶ) καθὼς και

● ΣΥΝΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ 4η ΣΕΛ.

«Καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνην...»

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗΝ 1η ΣΕΛ.

Εἰρήνη.

Καὶ ὅλοι οἱ λαοὶ ποὺ πλήρωσαν καὶ πληρώνουν τὸν βαρὺ τους φόρο στὸν πόλεμο, ἀποζητᾶν τὴν εἰρήνη.

Καὶ οἱ λαοὶ ποὺ βλέπουν ὅτι οἱ κυβερνήτες τους τοὺς δίνουν «ψωμί» ποὺ παίρνουν σκοτώνοντας ἄλλα ἀδέλφια τους, ἔστω κι ἂν ἔχουν ἄλλο χρώμα κι ἄλλο πιστεύω. Κι αὐτοὶ κουράστηκαν νὰ φτιάχνουν ὅπλα ποὺ μιὰ μέρα θὰ γυρίσουν πάνω τους.

Κι αὐτοὶ εἰρήνη ζητᾶν.

Τὸ περιστέρι τῆς εἰρήνης σκεπάζει τὴ σημερινὴ νιότη. Κι αὐτὸ ἔχουν σύνθημα οἱ νεολαῖοι. Αὐτὸ κρῦβουν πίσω ἀπὸ κάθε σημάδι.

Ἡ ἐποχὴ μας ζητᾶ τὴν εἰρήνη. Ἡ εἰρήνη εἶναι ἡ μόνη διέξοδος ἀπὸ τὸ χάος καὶ τὴν καταστροφή. Οἱ λογικοὶ καὶ ὑγιεῖς στὸ μυαλὸ ἄνθρωποι ἤδη τὸ ἔχουν καταλάβει. Οἱ διεθνεῖς διασκέψεις τὸ ἐπισημαίνουν, οἱ συμφωνίες τὸ κατοχυρώνουν.

Ὡστόσο ὁ δρόμος τῆς εἰρήνης εἶναι μακρὺς καὶ δύσβατος. Οἱ μεγάλες δυνάμεις συνεχίζουν τὸν ἀνταγωνισμό τῶν ἐξοπλισμῶν. Ὁ κίνδυνος ὁλοκληρωτικοῦ ἀφανισμοῦ ρίχνει τὴ σκιά του πάνω μας.

Ταυτόχρονα ὅμως οἱ ἀπλοὶ ἄνθρωποι ὄλου τοῦ κόσμου ἀποκτοῦν ὄλο καὶ μεγαλύτερη συναίσθηση τοῦ κινδύνου καὶ ἔχουν ἐνωθεῖ σ' ἓνα τεράστιο κίνημα γιὰ τὴν προστασία τῆς εἰρήνης, τὴν ἀπαγόρευση τῶν θερμοπυρηνικῶν δοκιμῶν καὶ τὴν ἀποτροπὴ τοῦ τρίτου παγκόσμιου πολέμου. Μεγάλη εἶναι ἡ συμμετοχὴ στὸ κίνημα εἰρήνης πολλῶν ἐπιστημόνων, διανοουμένων καὶ ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος, τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πολιτικῆς. Τὸ τεράστιο αὐτὸ διεθνικὸ φιλειρηνικὸ κίνημα ἀποτελεῖ τὴν οὐσιαστικότερη ἐγγύηση σήμερα ὅτι ὁ πόλεμος μπορεῖ νὰ ἀποφευχθεῖ τελικά.

Ἀδέλφια μὲς στὴν εἰρήνη διάπλατα ἀνασαίνει ὁλος ὁ κόσμος μὲ ὅλα τὰ ὄνειρά μας.

Δώστε τὰ χέρια ἀδέρφια μου
αὐτὸ νὰ εἰρήνη.

ΚΩΣΤΑΣ ΣΙΑΤΡΑΣ

Ἡ ἐλληνικὴ λαϊκὴ τέχνη

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗΝ 3η ΣΕΛ.

χρήσιμα ξυλόγλυπτα, γκλίτσες, ρόκες, σφοντήλια. Ὀνομασιπές καὶ περιζήτητες εἶναι σήμερα οἱ ξυλόγλυπτες κασέλλες τῆς ὁποῖας χρησιμοποιοῦσαν τὸν περασμένο αἰῶνα σὲ ὅλη τὴν ἐλλάδα.

Ξυλόγλυπτα μπορεῖς νὰ βρεῖς ἀκόμα καὶ σὲ πόρτες, παράθυρα, καὶ νταβάνια.

Λιθόγλυφα βρίσκεις στοὺς ἐξωτερικοὺς τοίχους τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν σπιτιῶν καὶ παρουσιάζουν συνήθως ἀπλές παρασπασεῖς καὶ ἐπιγραφές.

Τέλος θὰ ἀναφερθοῦμε σπὴν ἀρχιτεκτονικὴ ποὺ ἔχει τὴ μεγαλύτερη σημασία ἀπὸ τὴν πρακτικὴ πλευρὰ καὶ τὴ μεγαλύτερη σημασία σπὴν ἀνάπτυξη τοῦ πολιτισμοῦ κάποιου λαοῦ π.χ. τὰ κτήρια εἶναι ἐκεῖνα ποὺ ἐμείναν καὶ καθρεπτίζουν τοὺς ἀρχαίους λαοὺς (Ἕλληνες, Αἰγύπτιοι κ.λ.π.). Οἱ ἄλλες τέχνες μπορούμε νὰ ποῦμε χωρὶς νὰ θίξουμε καθόλου τὴ σημασία κάθε τέχνης, ἐξυπηρετοῦν κατὰ κάποιο τρόπο τὴν ἀρχιτεκτονικὴ καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ εἶναι αὐτὴ ποὺ τοὺς δίνει τρόπους νὰ προβληθοῦν.

Ἡ λαϊκὴ μας ἀρχιτεκτονικὴ λοιπὸν ἔχει νὰ παρουσιάσει κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνες πολλοὺς διαφορετικοὺς ρυθμοὺς, συνήθως στὰ ἀρχοντικά σπιτία, τῆς ἐκκλησίας καὶ κοινωφελῆ κτίσματα (γέφυρες κ.λ.) Βέβαια, ὅλοι οἱ ρυθμοὶ σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα, εἶχαν ἐπιρρασθεῖ ἀπὸ ξένα πρότυπα καὶ ἀπὸ ξένους ρυθμοὺς ποὺ εἶχαν ὁμοιωθεῖ τὴν ἑλληνικὴν ἀρχιτεκτονικὴ καὶ ποὺ εἶχαν φθίνει κατὰ

τὰ πρώτα ὅρια ἐπὶ τῆς τουρκικῆς σκλαβιάς.

Ἔτσι ἔχουμε ἐξαιρετὰ κτίσματα ἀπὸ λαϊκοὺς καλλιτέχνες ποὺ ἦταν μετανάστες ἀπὸ ἐξωτερικὸ καὶ περισσότερο σπὴν Ἰταλία ὅπου εἶχαν διδαχθεῖ κοντὰ σὲ μεγάλους δασκαλοὺς «μαιοτόρους».

Ἀλλὰ ὁ Ἕλληνας ἐφευρετικὸς νοὺς δὲν ἔμεινε ἐκεῖ ἐπάνω, δὲν ἀντέγραφε δηλ. ἀλλὰ δημιούργησε. Τὸ ἀνήσυχο πνεῦμα τοῦ ἀναζητήσε καὶ βρῆκε καὶνούργιους τρόπους ἐκφράσεως καὶ δημιουργίας ποὺ νὰ ἀνταποκρινόταν πλήρως στὰ ἐλληνικὰ δεδομένα. Τὸ ὕλικο γιὰ τὰ χτισμάτα τοῦ ἦταν ἀνάλογο μὲ τὸν τόπο τῆς δημιουργίας τοῦ.

Καὶ μὴν νομίσουμε ὅτι ἡ εὐρεση ὕλικῶν ἦταν εὐκολο πρᾶγμα. Ἦταν δουλειὰ κοπιώσιμη καὶ πολυσύνθετη. Δουλειὰ ποὺ ἤθελε μαθηματικὸ μυαλὸ ὥστε νὰ ὑπολογίσει τῆς ἀναλογίες γιὰ νὰ ἐπιτύχει τὸ ἰδανικὸ ὕλικο.

Ἐξαιρετὰ δείγματα λαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς βρίσκονται σπὸν Αἰγαίοπελαγίτικο χῶρο. Στὸ χῶρο ὅπου κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς τουρκοκρατίας κρατήθηκε τὸ ἐλληνικὸ πνεῦμα καὶ ὁ παραδοσιακὸς ἐλληνικὸς τρόπος ζωῆς ὅσο σὲ κομιὰ ἄλλη περιοχὴ τῆς Ἑλλάδας.

Ἡ Νάξος, ἡ Σαντορίνη, ἡ Μυτιλήνη, ἡ Μύκονο, ἡ Σκύρος, ἡ Ἄνδρο καὶ τ' ἄλλα νησιά τοῦ Αἰγαίου εἶναι χτισμένα σ' ἓνα διαφορετικὸ τὸ καθένα οἰκοδομικὸ ρυθμὸ, ἔτσι ποὺ, ἐνὺ μεταξὺ τους μοιάζουν σπὴ γενικὴ ὄψη διαφέρουν ὥστόσο

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ 6η ΣΕΛ.

Ἡ ἐπικαιρότητα τῶν Χριστουγέννων

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗΝ 1η ΣΕΛ.

καθολικῆς εὐτυχίας; Τῆς εὐτυχίας τῶν μεγάλων;

Ἴσως εἶναι τὰ χρωματιστὰ λαμπιόνια ποὺ ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ τὰ κρατῶμε ἀναμμένα μέσα μας, ἴσως εἶναι τὰ δῶρα ποὺ ἀλλάζουμε μὲ τὰ συγγενικά μας πρόσωπα, ἀπὸ μικρά, ἴσως εἶναι ἡ ὅλη γιορταστικὴ ἀτμόσφαιρα ποὺ δὲν μᾶς ἀφήνει νὰ χάσουμε τὴν παιδικότητα καὶ τὸν αὐθορμητισμὸ τῶν μικρῶν χρόνων.

— Πέρα ὅμως ἀπὸ τὴν ὁμορφιὰ ποὺ μᾶς δίνουν οἱ Χριστουγεννιάτικες ἡμέρες, οἱ μεγάλοι θὰ πρέπει νὰ βροῦν τὸν χρόνον— καὶ ὑπάρχει ἄφθονος χρόνος,— γιὰ λίγη σκέψη, προβληματισμὸ καὶ ἐμβάθυνση σπὸ θέμα τῆς γέννησης τοῦ Χριστοῦ.

Ἐκεῖνη τὴν χειμωνιάτικη βραδιά σπὴ Βηθλεὲμ ἀκούσθηκε μιὰ θαυμάσια φράση «Ἐπὶ γῆς εἰρήνη». Ἀπὸ τότε χιλιάδες χρόνια μετὰ γιορτάζουμε τὸ γεγονός τῆς γέννησης μὲ τὴν ἴδια θερμὴ καρδιά τῶν ἀπλῶν βοσκῶν καὶ τῶν μάγων. Γύρω μας ὅμως πολλὰ πράγματα ἔχουν ἀλλάξει, καὶ ἡ ζωὴ μας δὲν εἶναι ἡσυχὴ καὶ εἰρηνικὴ σὰν τότε. Πόλεμοι καταστροφικοὶ ἔχουν συγκλονίσει τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ἀκόμη σπὴν ἐποχὴ μας, ὑπάρχουν ἀναμμένες ἐστίες πολέμου. Γιατί; Πεῖνα θερίζει στίς μέρες μας ἀνθρώπους ποὺ ζοῦν λίγο πιὸ μακριὰ μας, ἀδέλφια μας ποὺ ζοῦν σὲ μιὰ ἄλλη πατρίδα. Γιατί ἄραγε;

Σ' αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα καὶ σ' ἄλλα ἀκόμη— ἡ ἀπάντηση

δίνεται μόνον ὅταν σκεφτοῦμε τὸ μῆνυμα τῆς γέννησης τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ μῆνυμα αὐτὸ ἔλεγε πῶς πρέπει νὰ ἐπικρατήσῃ σπὴ γῆ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ εἰρήνη, ἡ ὁμόνοια καὶ ἡ ἀδελφσύνη. Γιὰ νὰ ἐπιτευχθεῖ ὅμως ἡ εἰρήνη τοῦ κόσμου χρειάζεται μιὰ θεμελιακὴ βάση καὶ αὕτὴ εἶναι, ἡ ἰσότης τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ δικαιοσύνη ἀνάμεσά τους.

Δυστυχῶς ὅμως ποικίλα συμφέροντα καὶ διαφορετικὲς πεποιθήσεις τῶν ἀνθρώπων γίνονται ἐμπόδια γιὰ τὴν εἰρήνη τῶν λαῶν.

Μεγάλο τὸ μῆνυμα τοῦ Χριστουγεννιάτικου Ὁσανά. Μεγαλύτερο ὅμως εἶναι τὸ χρέος μας, τὸ χρέος ὅλων τῶν ἀνθρώπων, Χριστιανῶν καὶ μὴ, νὰ προβληματιστοῦν γύρω ἀπ'

αὐτὸ καὶ νὰ βγάλουν συμπεράσματα χρήσιμα γιὰ τῆς κοινωνίας τῆς ἐποχῆς μας.

Δὲν πρέπει πιά νὰ μᾶς συγκινεῖ ἡ ὁμορφὴ Χριστουγεννιάτικη διακόσμηση καὶ ἀτμόσφαιρα— αὕτὴ εἶναι ἡ στιγμὴ ἐπιφάνειας. Ἀς κοιτάξουμε σὲ βάθος. Ἀς ἐνδιαφεροῦμε γιὰ τὰ κοινά. Ἀς θυμηθοῦμε τὸν διπλανὸ μας ποὺ ζεῖ φτωχικά καὶ θὰ περάσει ξανά κρούα Χριστοῦγεννα. Ἀς νιασοῦμε κι ἂς κάνομε κάτι γιὰ κείνους τοὺς ξεσπιτωμένους— Κυπρίους ποὺ ἐξαιτίας τοῦ καταραμένου πολέμου θὰ περάσουν τὰ Χριστοῦγεννα στίς χιονισμένες σκηνές καὶ ἄλλους καὶ ἄλλους... Γιὰ νὰ πραγματοποιηθεῖ ἐπὶ τέλους σ' ὅλο τὸν κόσμο τὸ «καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη».

ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ ΛΩΛΗ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΠΑΡΚΑ

«Η ειρήνη, το βασικότερο αίτημα του καιρού μας»

Από μια συζήτηση για την ειρήνη μέσα στην τάξη, συγκεντρώσαμε ορισμένες απόψεις, τις οποίες και παρουσιάζουμε.

Ειρήνη δεν είναι η απουσία του πολέμου, αλλά η ομόνοια των πνευμάτων

(Σπινόζα)

Η ειρήνη είναι μία κατάσταση φιλίας, εμπιστοσύνης και αρμονικής συμβίωσης μεταξύ των ανθρώπων με γνώμονα τον σεβασμό των δικαιωμάτων.

Η παγίωσή της στον κόσμο αποτελεί ένα από τα πιο ψηλά ιδανικά προς τα οποία πρέπει να τείνει η ανθρωπότητα.

της αγάπης χάνονται. Οι ισχυροί είναι κύριοι των ασθενών. Οι ελεύθεροι καταπατούν τους «δούλους».

Τα γράμματα, οι τέχνες και κάθε τι ωραίο που υπήρχε καταστρέφεται με αποτέλεσμα οι άνθρωποι να αλλοιώνουν το πνευματικό τους επίπεδο και να βυθίζονται στη θλίψη και στην απαισιοδοξία. Γίνονται ήθι κα' ανάξιοι χωρίς λογική και ελεύθερη πρωτοβουλία.

Κυρίως οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι του 20ού αιώνα επέφεραν μεγάλη καταστροφή, φωτιά, και θάνατο. Στο άκουσμα και μόνο ενός τρίτου προκαλείται ο φόβος και η φρίκη γιατί όπωςδήποτε θα συντελέσει στην ο-

μεταξύ κρατών. Ολέθρια και καταστροφικά τα αποτελέσματα κι όμως η θεά Ειρήνη δε μπορεί να επικρατήσει.

Αλλά όπως φαίνεται ο άνθρωπος έχει κουρασθεί από τους συνεχείς πολέμους και ζητά από κάπου να πιαστεί, ζητά την ειρήνη, την πραγματική ειρήνη που θα έχει όλα τα πρώτα που αναφέραμε (γαλήνη, πρόοδο, συνεργασία, ευτυχία).

Από την πείρα των προηγούμενων πολέμων και την κατάσταση που επικρατεί σήμερα στον κόσμο, καταλαβαίνουμε και είναι γεγονός ότι τον καιρό της ειρήνης προετοιμαζόμαστε για πόλεμο. Σήμερα τα έργο-

χουν ιδρυθεί διάφοροι οργανισμοί. Όπως Ο.Η.Ε., διακατήριο της Χάγης κλπ. Μπορούν να απευθύνονται εκεί οι διαφιλονικούντες και να επιλύουν τις διαφορές τους ειρηνικά.

Όστόσο λόγια ειρηνικά ακούονται απ' όλες τις πλευρές. Δεν αρκούν όμως τα λόγια, πρέπει όλοι μας να αγωνιστούμε για την επικράτηση της ειρήνης να το δείξουμε με έργα για να σταματήσουν οι εξοπλισμοί, να πάψουμε να ζούμε σε βάρος του άλλου συνανθρώπου μας, να αποβάλουμε το στοιχείο του ιμπεριαλισμού για να επιτευχθεί το «επί γής ειρήνη, εν ανθρώποις ευδοκία».

Δημήτρης Ντάνης
Μαθητής της Β' Λυκείου

Συζήτηση για την ειρήνη

Συμμετέχουν: 1) ΕΛΕΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΥ

2) ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΝΤΑΝΗΣ

3) ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΑΜΑΒΛΙΑ

4) ΚΩΣΤΑΣ ΣΙΑΤΡΑΣ

5) ΓΕΩΡΓΙΑ ΧΑΨΙΑ

(Της Β' Λυκείου)

Για να επικρατήσει όμως ειρήνη πρέπει να λειτουργήσουν πολλοί σπουδαίοι παράγοντες. Οι άνθρωποι πρέπει να καταλάβουν κάποτε ότι έχουν ίσα δικαιώματα με όλους τους άλλους. Είναι ανάγκη να αγαπούν να σέβονται και να εκτιμούν τις πράξεις τους. Να ενδιαφέρονται με ήσυχο και γαλήνιο τρόπο για την εξύψωση του πνευματικού και υλικού τους επιπέδου. Να τηρούν τους νόμους, και τις ήθικες αρχές της πολιτείας τους έτσι ώστε να δημιουργήσουν ένα τέλειο χαρακτήρα, παράδειγμα και στους άλλους. Τότε μόνο θα επικρατήσει η ειρήνη.

Τους τελευταίους κυρίως αιώνες όμως οι άνθρωποι με τα επιστημονικά πολεμικά μέσα που ανακάλυψαν βρίσκονται συνέχεια σε μία κατάσταση πολέμου, κατάκτησης, βίας, και απανθρωπιάς.

Η ειρήνη έχασε την καθαυτή σημασία της. Κατάληξε να είναι περίοδος ανακωχής του πολέμου, που οι άνθρωποι επινοούν τελειότερα μέσα για να κατασπαράξουν τους αντιπάλους τους. Οι έννοιες της ελευθερίας, της δικαιοσύνης, και

λοκληρωτική καταστροφή της ανθρωπότητας.

Στην εξαφάνισή του θα συντελέσει μόνο ο ήθικος εξοπλισμός που θα οδηγήσει στη δημιουργία ενός γνήσιου πολιτισμού. Τότε θα εξυψωθεί το πνεύμα του ανθρώπου και η αμοιβαία κατανόηση και θα προβληθεί η ειρήνη.

Ας ελπίσουμε ότι κάποτε θα εδραιωθεί και ως είμαστε έτοιμοι να την υπερασπίσουμε με κάθε θυσία, γιατί η ειρήνη δεν κερδίζεται εύκολα, αλλά με κόπους και δυσκολίες. Και τότε δικαία θα ισχύει το «Μακάριοι οι ειρηνόποιοι οι αυτοί υιοί θεού κληθήσονται».

Ελένη Κωνσταντάκου
Μαθήτρια της Β' Λυκείου

Ειρήνη σημαίνει μια κατάσταση ηρεμίας, γαλήνης, προόδου, ευτυχίας και συνεργασίας μιας οικογένειας, πόλεως και γενικότερα ενός κράτους. Το αντίθετο τώρα της ειρήνης είναι ο πόλεμος.

Αν όμως και ο πόλεμος έχει όλο αρνητικά στοιχεία δυστυχώς σήμερα κυβερνά στη γη αυτός. Πόλεμος μεταξύ αδερφών, μεταξύ χωριανών. Πόλεμος και

στάσια παραγωγής πολεμικού υλικού εργάζονται πυρετωδώς γιατί το υλικό απορροφάται γρήγορα. Η μια χώρα συναγωνίζεται την άλλη ποιά θα μπορέσει να υπερισχύσει στον όπλισμό, συνεπώς προετοιμάζονται για μια μελλοντική αναμέτρηση.

Αποτέλεσμα των ανωτέρω είναι να σπαταλώνονται τεράστια ποσά και να εξασθενεί η οικονομία των χωρών αυτών. Σε μας όμως δεν απομένει παρά να αμφιβάλλουμε για την επικράτηση της ειρήνης και να τη ζητούμε και να την ποθούμε. Αρκεί όμως αυτό; Πρέπει να αγωνιστούμε ο καθένας με τον τρόπο του να υψώσουμε τη φωνή μας για να ακουστεί παντού φωνή διαμαρτυρίας προς όλους αυτούς που απειλούν καθημερινά την ειρήνη.

Γιατί να ξεδεύονται τόσα χρήματα για όπλα που μπορούν να μας αφανίσουν όλους, και να μη διατίθενται αυτά για κομμοφελή έργα, νοσοκομεία για τους αρρώστους, σπιτία για τους άστεγους, τροφή γι' αυτούς που πεινάνε;

Για τη διαφύλαξη της ειρήνης ανά τον κόσμο ε-

«Ειρήνη, ειρήνη, κοινωνική γαλήνη και παντοτεινό αποκλεισμό του μίσους είναι το μόνο που ζητώ».

Αρνολντ

Ειρήνη είναι κατάσταση φιλίας, συνεργασίας μεταξύ των λαών που στηρίζεται επάνω στην αξιοπρέπεια, στην ισότητα και στο σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Η Θεά Ειρήνη, η κόρη του Δία και της Θέτιδας παριστάνεται στο έγαλμα, που της έκαναν, κρατώντας στα χέρια της τον Πλούτο. Οι αρχαίοι είχαν καταλάβει πως μόνο όταν οι λαοί ζούν ειρηνικά μπορούν να βελτιώσουν τα οικονομικά τους και να προσδεύσουν στις επιστήμες, στις τέχνες, στα γράμματα και να δημιουργήσουν αξιόλογο πολιτισμό. Κάθε διασφαχή των ειρηνικών σχέσεων, κάθε πόλεμος φέρει ανωμαλία και δυσάρεστες συνέπειες μεταξύ των ανθρώπων. Ο πόλεμος φέρει καταστροφή υλική και ήθικη. Τεράστια ποσά ξοδεύονται για πολεμοφόδια και για όπλα ενώ άνθρωποι φιλήσυχοι πηγαίνουν στο στρατό όπου υποφέρουν κακουχίες και θάνατα και πολλοί χάνουν τη ζωή τους. Οι πόλεμοι αποδεικνύουν ηλιθιότητα του ανθρώπου.

Οι μάχες γίνονται αφορμή να καταστραφούν πολύτιμα μνημεία πνεύματος και τέχνης που δημιουργήθηκαν

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ 6η ΣΕΛ.

“Η ειρήνην τὸ βασικότερο αἶτημα τοῦ καιροῦ μας”

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗΝ 5η ΣΕΛ. κατὰ τὴν περίοδο τῆς εἰρήνης. Ἡ ἀνθρωπότητα κατὰ τὴν ἱστορικὴ πορεία προσπάθησε νὰ παγιώσει τὴν εἰρήνην. Οἱ ἀρχαῖοι ἱδρυσαν τὸ θεσμὸ τῶν ἀμφικτιονίων ποὺ εἶχε σὰν ἀποστολὴ τοῦ νὰ λύνει τὶς διαφορὰς τῶν πόλεων μετὰ εἰρηνικὸν τρόπον. Χωρὶς αἱματοχυσίαις καὶ καταστροφάς. Οἱ λαμπρότερες στιγμὲς τῆς ἱστορίας ἐγένοντο κατὰ τὴν περίοδο τῆς εἰρήνης. Ἡ Ἀθήνα τοῦ 5ου αἰῶνα τοῦ Περικλῆ ἔφθασε στὸ ὕψιστο σημεῖο τῆς αἰγλῆς τῆς γιὰτὶ ἐπικρατοῦσε εἰρήνην. Ἐπίσης καὶ κατὰ τὴν Ρωμαϊκὴ καὶ Βυζαντινὴ ἐποχὴ συνέβησαν σημαντικὰ ἱστορικὰ γεγονότα ὅταν τὸ πνεῦμα τῆς Θεᾶς εἰρήνης ἐπικρατοῦσε παντοῦ. Ἡ εἰρήνη ἀποτελεῖ τὸ βάθρο γιὰ τὴν κοινωνικὴ ζωὴ. Χαρτίζει τὴν τιμὴν, τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου. Γενικὰ μετὰ τὴν εἰρήνην θεμελιώνεται ἡ ἀρμονικὴ συμβίωση καὶ γίνεται ἕνα βῆμα πρὸς τὸν πολιτισμόν. Ἡ εἰρήνην διδάχθηκε καὶ ἀπὸ τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου λέγοντας ὅτι οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ ζοῦν εἰρηνικὰ καὶ νὰ «ἀγαποῦν ἀλλήλους». Κατὰ καιροὺς ἀπὸ βασιλεῖς, κυβερνήτες καὶ ἀνθρώπους ποὺ ὡδηγοῦσαν πλῆθος ἀνθρώπων καταστρώθηκαν σχέδια γιὰ τὴν διαρκὴ ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης. Οἱ τεράστιες καταστροφές ποὺ προξένησε ὁ μεγάλος παγκόσμιος πόλεμος ἔκαναν ἀκόμα πιὸ ἐπιτακτικὴ τὴν ἀνάγκη τῆς εἰρήνης. Γι' αὐτὸ ἱδρύθηκε ὁργανισμὸς τῆς κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν (ΚΤΕ). Μέσα στὰ πλαίσια τῆς ΚΤΕ ὑπογράφηκαν οἱ συμφωνίες τοῦ «Λοκάρνο καὶ τοῦ Παρισιῦ». Ὡστόσο μετὰ τὰ γεγονότα τοῦ ἰταλοαλβανικοῦ πολέμου καὶ ἄλλα πολεμικὰ γεγονότα, ξέσπασε ὁ 6' παγκόσμιος πόλεμος, καὶ φάνηκε ὅτι οἱ συμφωνίες δὲν ἐπαρκοῦν γιὰ νὰ περιφρουρήσουν ἀρκετὰ τὴν εἰρήνην. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου ἐγένοντο πολλὰς ἐνέργειες γιὰ νὰ κατοχυρωθῇ μετὰ τὸν πόλεμον μιὰ μακριὰ περίοδος εἰρήνης ὅπως ἡ «Δήλωση τῆς Μόσχας». «Συνομιλίες στὸ Ντάμπουρτον-Όουκε». «Διάσκεψιν Γιόλτας». «Διάσκεψιν Ἀγίου Φραγκίσκου» ὁπότε ὑπογράφηκε χαρτὶ γιὰ τὴν ἱδρυσιν τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐ-

θνῶν ΟΗΕ: Ὁ ΟΗΕ πρόσφερε σοβαρὰς ὑπηρεσίας κατὰ τὰ πολεμικὰ γεγονότα ποὺ ἐγένοντο πρόσφατα (πόλεμος Ἀράβων Ἑβραίων, Κορεατικὸς πόλεμος), ἐγένοντο σοβαρὰς ἀπειλὰς ἐναντίον τῆς παγκόσμιας εἰρήνης. Οἱ μεγάλες δυνάμεις συνεχίζουν τὸν σφοδρὸ ἀνταγωνισμόν γιὰ τὸν ἐξοπλισμὸν οἱ πρόοδοι τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν ἔχουν δώσει στὰ χέρια τοῦ ἀνθρώπου διπλὰ ἰκανὰ γιὰ μεγάλες καταστροφές. Ὅλοι ὅμως οἱ ἐπιστήμονες καὶ ὁ λαὸς καθολικὴ ἐπιθυμία ἔχουν ὁ πόλεμος σήμερον νὰ ἀποφευχθῇ ὀριστικῶς. Γιατὶ ἂν γίνῃ μιὰ σύγκρουση κρατῶν ἡ καταστροφὴ θὰ εἴναι ἀναπόφευκτη. Ἄν ἡ ἀγάπη, ἡ συνεννόησις καὶ ἡ δικαιοσύνη ἐπικρατήσῃ τότε ἡ εἰρήνη εἴναι σίγουρη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν. Τὸ ἰδανικὸν τῆς εἰρήνης ἐνέπνευσε τοὺς ποιητὰς καὶ καλλιτέχνες ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα ὅπως τὸ δραματικὸν ποιητὴ Ἀριστοφάνη, («Εἰρήνην» «Λυσιστράτη»).

Ἀγγελικὴ Σαμαβλῖα

Μαθήτρια Β' Λυκείου

Κάθε ἄνθρωπος ἐπιθυμεῖ νὰ περάσῃ τὴ ζωὴν τοῦ μέν οἱ κοινωνικὴ ἄνεση, μετὰ εὐτυχία καὶ ὁμόνοια, μετὰ ἀγάπην ἀκόμη δὲ καὶ μετὰ τὸ σπουδαιότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας. Ἐὰν λοιπὸν ἡ ἐπιθυμία αὕτη— ἡ δίκαια βεβαίως— πραγματοποιοῦνται, μόνον τότε θὰ ἔχουμε κοινωνικὴ εὐημερίαν. Γιὰ νὰ μπορέσῃ ὅμως νὰ πραγματοποιηθῇ αὕτη ἡ ἐπιθυμία πρέπει νὰ ὑπάρξῃ εἰρήνη. «Ὁ ἀγὼν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀγὼν» μὰς λέει ὁ Ζωρὲς καὶ νομίζουμε πὼς δὲν ἔχει ἄδικο. Θὰ πρέπει νὰ ἀναλογιστοῦμε πόσο καταστροφικὸς εἶναι ἕνας πόλεμος καὶ πόσες καταστρεπτικὲς συνέπειες φέρνει. Ὑπάρχουν πολλὰ παραδείγματα στὴν ἱστορίαν ποὺ φανερώνουν τὰ τραγικὰ ἀποτελέσματα τῶν πολέμων. Ὅλα ὅσα δημιουργοῦνται κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς εἰρήνης, τῆς ἡρεμίας τῆς χώρας καταστρέφονται ἐξαφανίζονται, καὶ οἱ ἄνθρωποι θρίσκονται σὲ μιὰ κατάσταση ἀγωνίας, φόβου καὶ ἀπελπισίας. Οἱ γεωργικὲς μηχανές θὰ ἀντικατασταθοῦν ἀπὸ τὰ ἄρματα μάχης. Ὁ

κρότος τῆς ἀξίνης ἀπὸ τὸ μουγγρητὸ τῶν πυροβόλων, τὰ χαρούμενα ἄσματα ἀπὸ τὸ θόρυβον ποὺ κάνουν τὰ πολυβόλα, τὰ πλοῖα ποὺ μεταφέρουν ἐκδρομικοὺς ἀπὸ τὰ πλοῖα ποὺ μεταφέρουν πυρίτιδα καὶ πεζοναύτες.

Πρῶτα - πρῶτα ἡ εἰρήνη εὐνοεῖ τὴν θεμελίωσιν τῶν ἀρχῶν οἱ ὁποῖες θὰ ἀποτελέσουν τὸ βάθρον πάλιν στὸ ὁποῖο θὰ στηριχθῇ ἡ ὁμαλὴ διαβίωσις τῶν πολιτῶν. Σὲ μιὰ εἰρηνικὴν περίοδον θὰ γίνουν νόμοι οἱ ὁποῖοι θὰ ἐξασφαλίσουν στὸν πολίτη μιὰ κανονικὴν, ἀνετη ἡρεμὴ καὶ ἀσφαλὴ ζωὴν. Καὶ τὸ κυριότερον κατὰ τὴν περίοδον τῆς εἰρήνης δίνεται ἡ εὐκαιρία στὸ κράτος νὰ διαφυλάξῃ τοὺς νόμους. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτό, ὅταν σ' ἕνα κράτος ἐπικρατῇ εἰρήνην παρατηροῦμε ὅτι ἀνυψώνεται τὸ βιοτικό ἐπίπεδον ποὺ ἔχει σὰν συνέπεια τὴν αὐξήσιν τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου. Μετὰ αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ κράτος ἀρχίζει νὰ

μεριμνᾷ γιὰ τὴν πρόοδον τῆς χώρας καὶ γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐπιστημῶν.

Γιατὶ κατὰ τὴν περίοδον τῆς εἰρήνης ὁ ἐπιστήμονας εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἐργασθῇ μετὰ ὅλην τὴν δύναμίν του ἀπερίσπαστος καὶ ἀνενόχλητος ἀπὸ τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐπηρεασμούς.

Ἀλλὰ νομίζω πὼς καὶ ὁ ἄνθρωπος σὰν ἄτομον δὲν ὠφελεῖται λιγότερον. Ἐχει ψυχικὴν ἰσορροπίαν καὶ ἀναπτύσσεται πνευματικῶς.

Ἡ ἀνθρωπότητα ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ εἰρήνης. Τοῦτο θὰ πρέπει νὰ εἴναι γιὰ μᾶς, ὅχι μόνον μιὰ εὐχὴ ἀλλὰ καθήκον. Καὶ τελειώνω μετὰ μιὰ φράσιν τοῦ Ἡροδότου.

«Οὐδεὶς γὰρ οὕτω εὐήθης ἔστιν ὅστις πόλεμον πρὸ εἰρήνης αἰρέσεται ἐν γὰρ τῷ οἱ παῖδες τοὺς πατέρας θάπτουσι, ἐν δὲ τῷ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας».

Γεωργία Χασιὰ

Μαθήτρια τῆς Β' Λυκείου

Ἡ ἐλληνικὴ λαϊκὴ τέχνη

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗΝ 4η ΣΕΛ. στὸν τρόπον ἑκφράσεως. Ὁ ἀγνὸς κυκλαδικὸς τρόπος διαφέρει ἀπὸ ἐκεῖνον τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Τήνου, τῆς Πάριου καὶ τῆς Ἀνδρου. Οἱ περισπερεῶνες τῶν νησιῶν εἶναι ἄριστα αὐτοτελῆ διακοσμητικὰ, μετὰ ἐντελὴς λαϊκὰ στοιχεῖα, ποὺ διαφέρουν μετὰ τὸν ἑαυτὰς ἀπὸ τῶν λεπτομερειῶν, ἐνῶ στὴ σύνθεσιν, στὶς ἀναλογίας, στὸ γενικὸν τύπον, ἀκόμη καὶ στὸ σχῆμα, εἶ-

ναι ὅμοια» γράφει σ' ἕνα σημείον τοῦ βιβλίου του «Ἡ ΛΑΪΚΗ ΜΑΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ» ὁ Γλαῦκος Μ. Μαρκόπουλος.

Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μετὰ τὸν πελοποννησιακὸν «ρυθμόν» (τρόπον κτισίματος). Μεταξὺ τῶν μοιάζοντων πολλὰ ἀλλὰ εἶναι τελείως διαφορετικοὶ ἀπὸ τὸν αἰγαιοπελαγίτικον τρόπον. Αὐτὸ ἴσως νὰ συμβαίνει λόγῳ τῶν διαφορῶν τῆς οὐραίας μετὰ τὰ νησιά καὶ ἴσως ἀπὸ τὴν ἐλλειψὴ συνδέσμου μεταξὺ τῶν.

Στὴν στεριανὴν λαϊκὴν ἐλλαδικὴν ἀρχιτεκτονικὴν ἔχουμε δείγματα ἀξιόλογα καὶ ἀντιπροσωπευτικὰ στὴν Τρίπολιν, τὴν Μεσσήνην τῆς Πελοποννήσου,

στὸ Πήλιο τῆς Θεσσαλίας, στὰ Ζαγοροχώρια τῆς Ἠπείρου καὶ σὲ ὁρισμένα μέρη τῆς Μακεδονίας.

Παντοῦ ὅμως κυριαρχεῖ τὸ ἐλληνικὸν στοιχεῖον καὶ ὁ ἐλληνικὸς λαϊκὸς τρόπος ἑκφράσεως, ἔστω μεταλλαγμένος ἀπὸ τὸν σὲ τόπον. Παντοῦ ὑπάρχει μιὰ μελετημένη ἀπλότης, μιὰ αἰσθητικὴ ἡρεμία καὶ μιὰ ἀξιοθαύμαστη συμμετρία, χωρὶς νὰ λείπουν τὰ διακοσμητικὰ στοιχεῖα ποὺ δίνουν μιὰ ἰδιαίτην εὐχάριστη χρῆσιν σὲ κάθε οἰκοδόμημα. Ποτὲ ὅμως τὰ δυτικὰ βαρβάρικα διακοσμητικὰ στοιχεῖα ποὺ κουράζουν καὶ προκαλοῦν ξαφνίσματα καὶ συχνὰ γίνονται ἀντιαισθητικά.

Καὶ κατὰ τὸ ἄλλο σημεῖον τοῦ βιβλίου τοῦ ὁ Μαρκόπουλος λέει:

«Τὸ λαϊκὸν σπῆναι παριστάνει τὴν πλήρη ἑκφράσιν καὶ συγκειντρώνει ὅλες τὰς ἐκφάνσεις τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, σύμφωνα μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐκαστῆς γενεᾶς, σὲ καθὲ ἐποχὴ καὶ ἐκαστῇ περιφέρειᾳ, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς Ἑθνικῆς μας ἱστορίας».

Αὐτὰ λοιπὸν γιὰ τὴν Ἑλληνικὴν λαϊκὴν ἀρχιτεκτονικὴν καὶ τὴν τέχνην αὐτὴν εἶναι ἡ ἀπόλυτη καλλιτεχνικὴ ἑκφράσις ἑνὸς λαοῦ μετὰ μεγάλα ἰδανικὰ καὶ ἰδέες ἱστορικὰ ἀποδεδειγμένα.

"ΕΔΩ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ..."

Στή γιορτή που διοργάνωσε η Γ' τάξη του Λυκείου μας μίλησε ο πρόεδρος του Μικτού Λυκείου 'Ηλίας Λιδάκης. 'Αποσπάσματα του λόγου του παραθέτουμε άμέσως παρακάτω:

Τρία χρόνια κλείνουν τις μέρες αυτές, από τότε που ο 'Ελληνικός λαός, ή ήρωική νεολαία του, οι φοιτητές, όρθωσαν φρούρια τὰ στήθη μπροστά στα χουντικά τάνκς, για τη δημοκρατία και τη λευτεριά. 'Ο 'Ελληνικός λαός, μεταλαμπαδεύοντας την ήρωική πατριωτική φλόγα των θερμωπυλών, της 'Αλαμάνας, του κάστρου του 'Υμητού στο

Πολυτεχνείο, απόδειξε πως καμιά χούντα δεν είναι ικανή να αντέξει την πάλη του, όσο έλευνά και απάνθρωπα μέσα κι αν χρησιμοποιεί.

Γυρίζοντας τη θύμησή μας στις μέρες του ήρωικού ξεσηκωμού, αντικρύζουμε τον 'Ελληνικό λαό στο σύνολό του αντίθετα με τη δικτατορία.

'Από την Πέμπτη τὸ βράδυ ο λαός της 'Αθήνας έχει κατακλύσει τὸ χώρο μπροστά από τὸ Πολυτεχνείο. 'Η συγκοινωνία έχει

διακοπεί. 'Ο σταθμός τοῦ Πολυτεχνείου μεταδίδει: «'Εδὼ Πολυτεχνείο — 'Εδὼ Πολυτεχνείο. Σὰς μιλάει ὁ σταθμός τῶν ἐλευθερῶν ἀγωνιζόμενων φοιτητῶν, τῶν ἐλευθερῶν ἀγωνιζόμενων 'Ελλήνων». «'Ολοι 'Ενωμένοι στὸν ἀγώνα γιὰ τὴ δημοκρατία καὶ τὴν 'Εθνικὴ 'Ανεξαρτησία».

Τὸ ἀπόγευμα ὁ κόσμος ποὺ ἔχει συγκεντρωθεῖ ἔξω ἀπὸ τὸ Πολυτεχνείο ἀνέρχεται σὲ δεκάδες χιλιάδες. Διαδήλωση χιλιάδων πολιτῶν ἀπὸ τὰ Χαντεῖα δέχεται στὴν πλατεία Κλαυθμῶνος

τὴν πρώτη ἰσχυρὴ ἀστυνομικὴ ἐπίθεση. 'Ο σταθμός τοῦ Πολυτεχνείου καταγγέλει δυὸ θανάτους. ἀπὸ πυροβολισμούς. «'Ολοι στὸν ἀγώνα ἐνάντια στὴ χούντα. 'Ελληνικὲ λαέ, ἔχουμε τὴν ἀνάγκη σου! 'Ολοι ἐνωμένοι!»

Τρία χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότε ποὺ ὁ ἡρωικός λαός μας ἔχυσε τὸ αἷμα του γιὰ τὴ δημοκρατία.

'Ο μεγαλύτερος φόρος τιμῆς, τὸ ὕψιστο δεῖγμα σεβασμοῦ τοῦ ἡρωικοῦ ἀγώνα τοῦ Πολυτεχνείου εἶναι ἡ συνέχειά του...

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

«Αὐτὰ τὰ δέντρα δὲ βολεύονται μὲ λιγότερο οὐρανὸ
αὐτὲς οἱ πέτρες δὲ βολεύονται κάτω ἀπ' τὰ ξένα
δήματα
αὐτὰ τὰ πρόσωπα δὲ βολεύονται παρὰ μόνο
στὸν ἥλιο
αὐτὲς οἱ καρδιές δὲ βολεύονται παρὰ μόνο στὸ
δίκιο».
(Ρίτσος)

Στίχοι ποὺ δικαιολογοῦν τὴν καθολικὴ ἀντίσταση ὅλου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐναντίον τῆς δικτατορίας. 'Εφέτος κλείνει τρία χρόνια ὁ μεγάλος ἀγώνας τῆς νεολαίας ποὺ στὶς 17 Νοέμβρη τοῦ '73 ἔφτασε στὸ κορυφαίον σημεῖο τῆς ἔξαρσης. 'Ήταν μιὰ στάση αὐτοθυσίας, παρολογοισμοῦ θάρρους, μὲ κίνητρο τὴν ἄσβεστη φλόγα γιὰ λεφτεριά ποὺ ἔκαιε μέσα στὶς ψυχὲς τῶν νέων τῆς 'Ελλάδας. 'Ασπλά νέα παιδιά μὲ φιλοδοξίες καὶ ὄνειρα μὲ τὴ θυσία τους γκρέμισαν καὶ κουρέλιασαν τὴν παντοδυναμία τῶν στρατοκρατῶν καὶ τῶν βασανιστῶν τῆς Ρωμιοσύνης. 'Απελευθέρωσαν τὴ χώρα ἀπὸ τοὺς ντόπιους βασανιστὲς, ἀπὸ τὸ φόβο καὶ τὴ βία τῶν δικτατορῶν καὶ ἀπάλλαξαν τὴ χώρα ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῶν παραφρόνων γιὰ νὰ πάρει ὁ ἑλληνικός λαός τὰ δικαιώματά του ποὺ τοῦ ἀνῆκαν καὶ νὰ δεῖ καλύτερες μέρες ἀπὸ τὶς σκοτεινὲς καὶ ἐγκληματικές μέρες τῆς δικτατορίας. Τὸ Πολυτεχνεῖο ἦταν ἡ μεγαλύτερη στιγμή ποὺ ἔφτα ὁλόκληρη χρονία τὴν περίμενε μὲ δέος ὁ ἑλληνικός λαός. Μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὰ κάγκελα ὀρθώσαν τὸ ἥρωι-

κὸ καὶ γενναῖο παράστημά τους ἀνώνυμα παιδιά τῆς 'Ελλάδας, ἀπέναντι ἀπὸ τὰ τάνκς τῶν παραφρόνων. Τὰ συνθήματα ὅπως «ψωμί — παιδεία — ἐλευθερία», τὰ τραγούδια τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τοῦ Πολυτεχνείου ἔδιναν θάρρος καὶ τόλμη

στὰ ἡρωικὰ παιδιά. 'Ολος ὁ ἑλληνικός λαός συμπαραστάθηκε στὴ γενναία προσπάθεια τῆς νεολαίας ἐναντίον τοῦ τυραννικοῦ καθε-

Τῆς
'Αγγελ. Σαραβλιᾶ
Μαθήτρια Β' Λυκείου
στῶτος. Οἱ σφαῖρες τῶν τυράννων τῆς χούντας χτυποῦσαν ἀδιάκοπα τὶς μάζες τῶν νέων. Μὲ τὸ αἷμα τους ἔβαψαν ὁλόκληρη τὴν 'Αθήνα. Αὐτὰ τὰ πολικάρια ἀπὸ ὅλες τὶς ἰδεολογικὲς καὶ τὶς πολιτικὲς παρατάξεις στὰ συνθήματα καὶ

στὰ τραγούδια τους δὲ μιλοῦσαν γιὰ καμιά πολιτικὴ παράταξη καὶ κόμμα. 'Αγωνίστηκαν κι ἔπεσαν σὰν ἐλευθεροὶ ἀγωνιζόμενοι φοιτητές. 'Η νεολαία τοῦ Πολυτεχνείου ζεῖ καὶ θὰ ζεῖ μὲ διάδοχο ἄλλῃ γενιᾷ ποὺ θὰ θιασιστεῖ ἀν ξαναγεννηθεῖ καὶ δεύτερο Πολυτεχνεῖο. 'Απὸ τὴ θυσία, τὴν ἀντίσταση, τὸ αἷμα καὶ τὰ κόκκαλα τῶν ἀνώνυμων παιδιῶν ποὺ ἔπεσαν στὸ δοξασμένο Πολυτεχνεῖο, γήκε αἱματοδοαμένη ἡ Λεφτεριά τῶν 'Ελλήνων ποὺ ἐπὶ ἑπτὰ ὁλόκληρα χρόνια ζοῦσε ντροπιασμένη μέσα στὰ σκοτεινά.

'Η Ζίτσα καὶ οἱ εὐεργέτες της

Παίρνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ τὴν ἐπέτειο τῆς μνήμης τῶν εὐεργετῶν τῆς Ζίτσας θεωρήσαμε καθήκον μας νὰ ἀφιερῶσουμε ἕνα μικρὸ κείμενο, ἐλάχιστο φόρο τιμῆς, ποὺ θὰ ἀναφέρεται, μὲ περιεκτικὸ τρόπο, στὶς μεγάλες καὶ οὐσιαστικὲς προσφορὲς τῶν εὐεργετῶν αὐτῶν πρὸς τὴ Ζίτσα.

'Η Ζίτσα ἀπὸ τὰ πρῶτα ἀκόμα χρόνια τῆς 'Εβρουσῆς της (1400—1403) εἶχε τὴν τύχη νὰ ἀριθμεῖ ἀνάμεσα στοὺς κατοίκους ἄτομα τὰ ὁποῖα εἶχαν μιὰ ιδιαίτερη ἀγάπη γιὰ τὴ γενετείρά τους. Αὐτὴ τὴν ἀγάπη τους τὴν ἐκδήλωναν ἐμπρακτα καὶ μὲ ποικίλους τρόπους, μὲ τὸ νὰ κτίζουν δηλ. σχολεῖα καὶ ἐκκλησιές, μὲ τὸ νὰ προικίζουν καὶ νὰ σπουδάζουν φτωχὰ καὶ ἄπορα παιδιά τῆς κομόπολης καὶ γενικὰ νὰ συνδράμουν τὸ χωριὸ τους κάθε φορὰ ποὺ χρειάζονταν τὴ βοή-

θειά τους. Τὰ περισσότερα δημόσια κτίρια τῆς Ζίτσας χτίστηκαν μὲ τὴν ἄμεση συνδρομὴ τους. Οἱ ἀσφαλτοστρωμένοι δρόμοι

Τοῦ
Δημ. Τσουκάλη
Μαθητῆς Β' Λυκείου

της ποὺ εἶναι τὸ καύχημα τῶν Ζιτσαίων εἶναι καὶ αὐτὸ ἔργο δικῶν τους.

Αὐτὴ ὅμως ἡ δραστηριότητα τῶν εὐεργετῶν τῆς Ζίτσας δὲν σταμάτησε μόνο στὰ πλαίσια τῆς κομόπολης ἀλλὰ ἐπεκτάθη καὶ ἔξω ἀπ' αὐτή. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐπανάστασης τοῦ 1821, οἱ Ζιτσαῖοι δοῦντο μὲ χρήματα καὶ μὲ διεισδυτικὸ ἄλλο τοὺς ἦταν δυνατό τὸν κοινὸ ἀγώνα.

Αὐτὲς ὅμως οἱ ἀγαθοεργίες καὶ αὐτὰ τὰ κοινωφελῆ ἔργα τους φαίνονται μνημονεῖα μπροστὰ στὰ ἑκατομμύρια τῶν χρημάτων ποὺ μετὰ τὸ θάνατό τους ἄφησαν στὴν τράπεζα τῶν ξένων κρατῶν στ' ὄνομα τῆς Ζίτσας. Χρήματα ποὺ ἂν τὰ εἶχαν λάβει οἱ κάτοικοι τῆς Ζίτσας θὰ εἶχαν ἐπιλύσει τὸ οικονομικὸ τους πρόβλημα καὶ ἡ Ζίτσα θὰ ἦταν δυὸ скалоπάτια πρὸ πάνων ἀπ' ὅτι εἶναι σήμερα καὶ λέμε ἂν τὰ εἶχαν λάβει γιὰ τί αὐτὰ τὰ χρήματα χάθηκαν τὰ περισσότερα κατὰ τὴ μεταφορὰ ἀπὸ τὶς ξέκες στὶς ἐλληνικὲς τράπεζες καὶ ἀπὸ αὐτὰ ποὺ ἐφθασαν στὴν 'Ελλάδα ἕνα ἐλάχιστο ποσὸ ἔλαβε ἡ Ζίτσα γιὰ λόγους ποὺ δὲ μπορούμε ν' ἀναφέρουμε ἀπὸ ἐλλειψὴ χώρου καὶ ἐπειδὴ πιστεύουμε ὅτι δὲν ἐξυπηρετοῦν κα νένα σκοπὸ.

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ 8η ΣΕΛ.

ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ ΖΙΤΣΑΣ

Φτάνοντας στη Ζίτσα και γέρνοντας τα μάτια μου Άνατολικά διακρίνω ένα θαυμάσιο, ένα φυσικό ειδύλλιο. Είναι ο καπνός λόφος που προφήτη Ηλία που ύψώνει με μεγαλοπρέπεια το ανάστημά του και κρατά στη σκιά του όλόκληρη την κωμόπολη.

Άνεβαίνοντας τον άνηφορικό δρόμο φτάνω μετά από λίγη πορεία στην κορυφή του λόφου. Κάθωμαι, ξανασαίνω βαθεία, ρουφάω με μανία το δροσερό αέρα και τριγυρίζω με έκσταση το δλέμα μου.

Τα μάτια μου ατυλώνονται στο πανάρχαιο μοναστήρι του Προφήτη Ηλία, ένα πανόραμα στη κορυφή της Ζίτσας. Τό περιγράφω με το δλέμα μου και όλο κάτι πιο θεσπέσιο, κάτι πιο θεϊκό ανακαλύπτω. Ο περιβόλος του φυσικός, επίγειος παράδεισος, αγκαλιάζει το μοναστήρι.

Ο κισσός και οι κληματσίδες που το έχουν περιτυλίξει δίνουν στο μοναστήρι ένα ιδιαίτερο τόνο όμορφιάς. Σηκώνω τα μάτια μου τρεμάμενα και εύφάνταστα για να θαυμάσω το παλιό τούτο οικοδόμημα. Στην εξωτερική του πλευρά πάνω σε μαρμαρίνη πλάκα διαβάζω ότι την 12 και 13 Οκτωβρίου 1809 διέμεινε στο μοναστήρι ο μεγάλος φιλέλληνας και ποιητής Λόρδος BYRON. Φέρνω στη θυμιά μου

ένα από τα ποιήματά του που ο ποιητής γράφει για τη Ζίτσα.

«Μοναχικό και εύμορφον σεπτό της Ζίτσας όρος άσυλον Θεϊον Ιερόν!» Τό πανέμορφο

φήτη Ηλία έχει αποθέσει και εδώ τη σφραγίδα του. Η αύλη γεμάτη λουλούδια και σκορπισμένες μερικές έλιές όχι μεγάλες στην ηλικία. Άναρωπιέμαι πως μπορούν αυτά τα δέν-

σα κατοικοῦσαν άνθρωποι, καλόγριες και Ηγουμένη, προσηλωμένοι στο Θείο σκοπό τους. Κατοικοῦσε ο ίδιος ο Θεός, τώρα δέν μένει παρά το άψυχο ύλικο που σου προκαλεί τό θαιμιασμό.

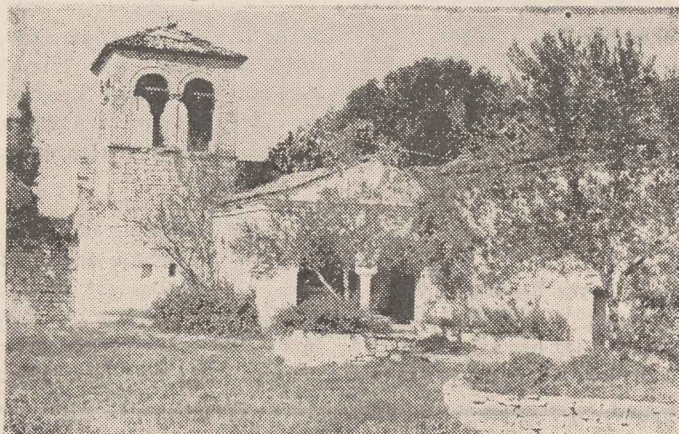
Στην ανατολική πλευρά είναι κτισμένος ο ναός. Μπαίνω μέσα κάνω με εύλαβεια τό σταυρό μου και αποθέτω μερικά χειμωνιάτικα άγριολούλουδα στη Θεία εικόνα του Προφήτη Ηλία.

Στό πενιχρό φως διακρίνω διάφορες εικόνες και τοιχογραφίες. Σκύβω εύλαβικά και τις άσπάζομαι με τη σειρά.

Άποχωρώ σιωπηλά και πλημυρισμένος από μία θεία δύναμη στη γαληνεμένη ψυχή μου. Μπήκα άλλος άνθρωπος και βγήκα διαφορετικός.

Γυρίζοντας κάνω μερικές σκέψεις, σκέφτομαι τα χρόνια της κατοχής και την προσφορά τούτου του μοναστηριού «για το Χριστού την πίστη την άγια και της πατρίδας την έλευθερία».

Χωρίς και εγώ να καταλάβω άπομακρύνθηκα από τούτο το προσκυνητάρι, από τον λόφο του προφήτη Ηλία που μπροστά σε τούτη τη Θεϊκή κορφή τη μαγεμένη τοποθεσία πρέπει να ύπακλίνονται εύλαβικά άκάμη και τα τριγύρω βουνά.

ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ

τοπίο συγκίνησε και αυτόν τον φιλέλληνα που τό μοναστήρι τον φιλοξένησε τα δυό έκείνα

Τού

Δημήτρην ΝΤΑΝΗ

Μαθητή Β' Λυκείου

δράδια.

Προχωρώ άνοίγω τη θωρία έξώπορτα του περιόλου και εισέρχομαι στο έσωτερικό. Άσπάζομαι για μία άκόμα φορά τούτο τό Θείο δώρο της Ζίτσας. Τό άγια χέρι του προ-

τρα να ζούν σε τόσο μεγάλο ύψόμετρο! Ξεχνώ όμως αυτό που προαναφέρα ότι ο προφήτης και εδώ έχει βάλει την άγια σφραγίδα του.

Τό μοναστήρι φαίνεται τώρα όλόκληρο. Τό κοιτάζω ώρα πολύ άφηρημένος. Τελικά άποφασίζω να τό περιεργασθώ. Τα κελιά άθικτα από τό πέραςμα του χρόνου οι στοές οι κολόνες ή πέτρινη σκέπη. Όλα αυτά αναδίνουν τό αρχαιο κάλλος. Κάποτε εδώ μέ-

Ή Ζίτσα και οι ευεργέτες της

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗΝ 7η ΣΕΛ.

Κι έτσι οι πόθοι αυτών των μεγάλων πραγματικά ανδρών να δοῦν τη Ζίτσα να μεγαλουργεί και με τη συμβολή τη δικιά τους έμειναν άνικανοποίητοι.

Έδώ νομίζουμε ότι έχουμε ήθική υποχρέωση απέναντι στους αξιοθαύμαστους αυτούς άντρες να τους αναφέρουμε όνομαστικά για να βοηθήσουμε και μετς να διαιωνίζεται ή μνήμη τους και τέλος για να ξεπληρώσουμε ένα μικρό μέρος της μεγάλης μας ευγνωμοσύνης που χρωστούμε σ' αυτούς.

Θ' αρχίσουμε λοιπόν να τους όνομάζουμε με χρονολογική σειρά:

1) Ο Δοσίθεος ο Φιλίτης, Μητροπολίτης Ουγγροβλαχίας (1721 — 1825).

2) Ο Κωνσταντίνος Φιλίτης, επίσκοπος Βουζαίου (1750 — 1835).

3) Ο Σιλβεστρος Φιλίτης, ιατρός (1752 — 1834).

4) Ο Χριστόδουλος Μανούσης, ιερέυς.

5) Ο Μιχαήλ Τυροκόμος

6) Ο Παναγιώτης Ζέρβας

7) Ο Άναστάσιος Γουδίνος

8) Ο Βασίλειος Σισελής

9) Ο Άναστάσιος Φιλίτης

10) Ο Δημήτριος Φιλίτης

11) Ο Μιχαήλ Κατσουλίδης, με χρήματα του όποιου τ' άνίψια του Δημήτριος και Έλένη Λιδόντου έκτισαν την εκκλησία του Άγίου Νικολάου στη Ζίτσα. Πήρε την προσωνημία «Φιλόσοφος» λόγω της μεγάλης του έξυπνάδας.

12) Ο Δημήτριος και Έλένη Λιδόντου.

13) Ο Δημήτριος Ζιτσαίος, ο μεγαλύτερος ευεργέτης της κωμόπολης (γιατρός)

14) Ο Νικόλαος Κ. Γύρας

15) Ο Άναστάσιος Κ. Γάγγλης και τέλος ο Νικόλαος Γ. Ευλάνης (1805 — 1903) Σχολάρχης.

Μ' αυτά τα λίγα λόγια κλίνουμε την άναφορά μας στους ευεργέτες της Ζίτσας με μία ευχή: εἴθε οι σημερινοί κάτοικοι της Ζίτσας να φθάσουν και να ξεπεράσουν τους προγόνους τους σε όλους γενικά τους τομείς.

Διευθυντής συντάξεως:

ΚΩΣΤΑΣ ΣΙΑΤΡΑΣ

Άρχισυντάκτης:

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΝΤΑΣΚΑΡΗΣ

Έπιτροπή Τύπου:

ΕΛΕΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΥ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΩΛΟΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗΣ

ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΠΑΠΑΖΥΓΟΥΡΑ

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΑΜΑΒΛΙΑ

ΑΣΗΜΟΥΛΑ ΤΖΟΒΑΡΑ

Έπιστολές και έξμθάσματα στην μαθήτριά της Β' Λυκείου ΓΕΩΡΓΙΑ ΧΑΨΙΑ, Λύκειο Ζίτσας

Σύμβουλος Καθηγητής της Μ. Κοινότητας ο φιλόλογος Καθηγητής του Λυκείου Άπόστολος Παπαϊωάννου.

Υπεύθυνος Τυπογραφείου: ΓΕΡ. ΔΟΥΒΑΛΗΣ

Τυπογραφεία: 27 Οκτωβρίου 14 — Τηλ. 20544